

АНОТАЦІЯ

У статті наголошено на необхідності підготовки викладача, який є фахівцем, що володіє інноваційними формами, методами освіти дорослих, уміє адаптувати зміст і формат навчання до їхніх потреб, створювати ефективне та мотивувальне освітнє середовище, урахувавши їхні особливості. Зазначено, що таке навчання, за нових умов, має здійснювати педагог-андрагог. Звернено увагу, що у вітчизняний освітній простір до «Класифікатора професій» уведено професію «Андрогог» та розроблено авторський проєкт професійного стандарту «Андрогог». Акцентовано на освітньо-професійній програмі «Педагогіка вищої школи» та зауважено, що здобувачі на ній опановують обов'язкові компоненти (загальна, професійна та практична підготовка) та вибіркові компоненти (вибіркові блоки «Тьюторські технології» та «Основи андрогогіки»). Розглянуто зміст вибіркового компоненту «Основи медіаосвіти дорослих» (мету, програмні результати, тематику лекційних і практичних занять, завдання самостійної роботи). Констатовано, що підготовка педагогів-андрагогів в Україні є невід'ємним складником професіоналізації освіти дорослих; що можливість активізації навчання дорослих учнів у закладах післядипломної педагогічної освіти залежить не лише від їхнього бажання отримати новітні форми, методи, прийоми та засоби для освітньої діяльності, а й від самого викладача (педагога-андрагога), його вміння працювати з різними категоріями дорослих, використовувати технології дистанційного навчання в освітній діяльності; що упровадження в освітній процес дисципліни «Основи медіаосвіти дорослих» сприятиме підготовці майбутніх викладачів до навчання дорослих учнів, готовності до ефективного використання сучасних медіаосвітніх технологій у професійній діяльності педагога-андрагога, набуттю умінь і навичок використання дистанційних форм навчання під час професійної діяльності в закладі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: педагог-андрагог, післядипломна педагогічна освіта, заклад вищої освіти, вибірковий компонент «Основи медіаосвіти дорослих», дистанційний курс, інтерактивні технології.

УДК 378.147:7.071.2

TRAINING COURSE “FUNDAMENTALS OF CONDUCTING” IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING FOR STUDENTS OF THE FIRST (BACHELOR’S) LEVEL OF HIGHER EDUCATION**НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ОСНОВИ ДИРИГУВАННЯ» У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ****Володимир Смиренький**

кандидат педагогічних наук, доцент
E-mail: smirensk22@gmail.com
ORCID 0000-0002-0837-0167
КЗВО КОР «Академія мистецтв
імені Павла Чубинського», Україна

Volodymyr Smyrenskyi

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: smirensk22@gmail.com
ORCID 0000-0002-0837-0167
MHEI KRC “Pavlo Chubynskyi
Academy of Arts”, Ukraine

ABSTRACT

The article highlights that one of the key directions of the higher education system in Ukraine, and a priority task of national education in the cultural and artistic development of society at the present stage, is the improvement of the quality of training for a new generation of specialists in performance and pedagogical activities in the field of vocal arts. It is noted that the professional development of students at the first (bachelor's) level, their ability to address complex issues in their professional field, and their mastery of a comprehensive set of artistic and aesthetic knowledge in music theory, music history, traditional and innovative technologies of pedagogical mastery, and performance are facilitated by the academic discipline "Fundamentals of Conducting." The aim of this discipline is to provide students with the necessary knowledge and skills in conducting techniques, enabling their appropriate application in future pedagogical and performance activities, as well as developing skills for conducting rehearsal work with musical pieces. The article outlines the objectives of studying the "Fundamentals of Conducting" discipline, which include: teaching students theoretical knowledge and practical skills in conducting techniques; fostering an understanding of the composer's intent in vocal works and their artistic interpretation; conveying the content through conducting techniques based on individual interpretation and the traditions of the Ukrainian performance school. The content of the "Fundamentals of Conducting" discipline is presented, along with examples of independent study assignments for mastering the material and ongoing assessment. The importance of independent work is emphasized, as it stimulates intellectual activity, promotes the individualization of educational, cognitive, and research activities, and leads to active, creative engagement during classes.

It is stressed that this course contributes to the consolidation of knowledge, the formation of skills in conducting techniques for pedagogical and performance activities, effective rehearsal work with musical pieces, and the development of conducting competence, which provides competitive professional advantages in the labor market.

Key words: *first (bachelor's) level student of higher education, training course "Fundamentals of Conducting," music arts specialist, educational (professional) program.*

Актуальність теми. Стрімкий розвиток сучасного суспільства, глобалізація та диджиталізація освітніх процесів вимагають від ЗВО підвищення рівня якості освіти, орієнтації на сучасні потреби ринку праці, забезпечення конкурентоспроможності випускників у процесі професійної діяльності, відповідності до вимог і потреб потенційних роботодавців. Одним із важливих напрямів системи вищої освіти в Україні, пріоритетних завдань національної освіти в процесі культурно-мистецького розвитку суспільства на сучасному етапі є поліпшення якості підготовки фахівців нового покоління з виконавської та педагогічної діяльності в галузі вокального мистецтва, адже вони є «не лише носіями та провідниками музичного мистецтва, а й просвітителами, наставниками, у чийх руках музика стає невичерпним засобом духовного збагачення молодих поколінь» (Пухальський, 2024).

У законодавчих і нормативних документах (Закон України «Про вищу освіту», Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 025 Музичне

мистецтво для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, «Дорожня карта освітньої реформи 2015-2025», Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років, Концепція розвитку педагогічної освіти тощо) наголошено на важливості підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2025 р.)) і визначено пріоритетні напрями розвитку системи вищої освіти та основні вимоги до рівня професійної підготовки фахівців. Так, згідно із Законом України «Про вищу освіту» підготовка фахівців здійснюється за відповідними освітніми програмами на бакалаврському, магістерському та освітньо-науковому рівнях вищої освіти. Програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня наразі передбачає набуття здобувачами «здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності» (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2025 р.)).

Отже, під час підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво галузі 02 Культура і мистецтво на перший план висунуто питання формування загальних і спеціальних компетентностей, бо саме вони уможливають визначити, чи відповідає той чи той випускник ЗВО умовам сучасного ринку праці. Це, так само, підвищує роль такої навчальної дисципліни, як «Основи диригування». Суттєвим щодо фахової підготовки фахівців спеціальності 025 Музичне мистецтво є формування диригентської компетентності, яка є фундаментом для професійного розвитку творчо-ініціативного, конкурентоспроможного, самостійного майбутнього артиста-вокаліста та педагога-музиканта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній науковій літературі багато уваги приділено проблемам реалізації змісту професійної підготовки фахівців музичного мистецтва. Різні аспекти зазначеної проблематики знайшли своє відображення в наукових працях сучасних дослідників: В. Ірклієнко (особливості підготовки майбутніх педагогів музичного мистецтва на заняттях з основного музичного інструмента); О. Лобач (навчально-методичне забезпечення професійної підготовки вчителів музичного мистецтва); Н. Сегеда (професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія); С. Світайло (компетентісна підготовка викладача музичного мистецтва); Т. Танько (система музично-педагогічної підготовки педагогів) та ін.

Останні десятиліття в науковій літературі помітно зростає кількість досліджень, присвячених формуванню диригентської компетентності. У контексті аналізованої проблеми заслуговують на увагу науково-педагогічні дослідження, присвячені становленню сучасного хорового диригента, диригентсько-хорової техніки, багатофункціональності професії диригента (Л. Бірюкова, Д. Бондаренко, О. Віла-Боцман, А. Растригіна, Н. Селєзньова, Н. Тарарак та ін.), змісту та значенню поняття «диригентська компетенція» у процесі творчого самовираження педагога-музиканта (Г. Врубель), диригентсько-хоровій підготовці магістрантів спеціальності 014.13 Середня освіта (музичне мистецтво) (Н. Дем'янка), специфіці регіонального розвитку диригентсько-хорового виконавства (Ж. Зваричук, М. Мороз, Т. Стан,

М. Ферендович та ін.), методиці викладання хорового диригування (Л.Костенко, Л.Шумська та ін.), соціокультурному значенню диригентської діяльності (П. Ковалик, Н. Синкевич, Х. Флейчук та ін.), творчості диригента в контексті інтегративного підходу (Г. Макаренко), диригентсько-хоровій школі в українській освіті (А. Мартинюк), практичним аспектам диригентської підготовки (М. Науменко, О. Ярмолук), основам хорового диригування (О. Прокулевич), самостійній роботі здобувачів вищої освіти в класі хорового диригування (Т. Пухальський), особливостям професійних якостей диригента-хормейстера: мислення, емоції, воля (Ю.Пучко) тощо.

Зауважимо, що збільшення кількості праць, присвячених професійному становленню здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та розвиток у них диригентської компетентності, свідчить про пильну увагу вчених до цього питання. Проте, вважаємо за доцільне продовження аналогічних досліджень.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті роботи зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво щодо навчальної дисципліни «Основи диригування» та її значення в системі професійної підготовки та становленні фахівців музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Загальновідомо, що особливе місце в низці виконавських мистецтв належить диригуванню. Зазначимо, що диригування – це мистецтво управління колективним виконанням музики хором, ансамблем, що здійснюється спеціальною особою – диригентом (капельмейстером, хормейстером); унаслідок взаємодії виконавців на чолі з диригентом створюється «живий інструмент», що уможливорює творчо інтерпретувати музичний твір (Шумська, 2017).

Проведений аналіз освітньо-професійних програм (далі – ОПП) закладів вищої освіти в Україні засвідчив наявність обов'язкових компонентів (далі – ОК) і вибірових компонентів (далі – ВК), що вивчають диригентське мистецтво: ОК 18. Хорове диригування (9 кредитів) (ОПП «Естрадний і народний спів в закладах освіти», ХНПУ імені Г.С.Сковороди), ОК 10. Основи диригентської майстерності та аранжування (6 кредитів) (ОПП («Сольний спів», Національна академія керівних кадрів культури та мистецтва), ОК 17. Диригування (4 кредити) (ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, ВК. Основи диригування та читання партитур (4,5 кредити) (ОПП «Спів», Комунальний заклад вищої освіти «Ужгородський інститут культури та мистецтва») та ін.

В освітньо-професійній програмі «Спів» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського» у циклі професійної підготовки заявлено обов'язковий компонент «Основи диригування», що водночас з іншими освітніми компонентами сприяє підготовці високопрофесійних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі музичної професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів концертно-виконавської, дослідницької, педагогічної діяльності в галузі вокального мистецтва й

характеризується комплексністю та невизначеністю умов (Освітня (освітньо-професійна) програма «Спів», 2024).

Отже, професійному становленню здобувачів першого (бакалаврського) рівня, умінню розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, опануванню сукупністю художньо-естетичних знань із теорії, історії музики, традиційних та інноваційних технологій педагогічної майстерності та виконавства допомагає навчальна дисципліна «Основи диригування», метою якої є отримання здобувачами освіти необхідного обсягу знань і вмінь із техніки диригування, потрібних для їх доцільного застосування в майбутній педагогічній та виконавській діяльності; навичок здійснювати репетиційну роботу над музичним твором.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи диригування» є: навчити здобувачів освіти теоретичним знанням та практичним навичкам диригентської техніки; розуміння авторського задуму вокального твору та його художньої інтерпретації, передачі змісту засобами диригентської техніки, спираючись на індивідуальне прочитання та традиції української виконавської школи (Смиренський, & Слюсаренко, 2024).

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», обсяг освітнього складника ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня становить 180-240 кредитів ЄКТС (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2025 р.). В ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського» на освітній компонент «Основи диригування» виділено 5 кредитів ЄКТС (150 год.), із них 96 год. – індивідуальні заняття, 54 год. – самостійна робота здобувача.

У межах цього курсу здобувачі вивчають (Смиренський, & Слюсаренко, 2024):

– теоретичні основи диригування: призначення, мета й завдання дисципліни «Основи диригування» (предмет, мета й завдання дисципліни «Основи диригування» у процесі комплексної підготовки артиста-вокаліста й викладача співу в мистецькій школі; система оцінювання досягнень із дисципліни; міждисциплінарні зв'язки з предметами «Спеціальний клас. Сольний спів», «Теорія музики», «Сольфеджіо», «Гармонія», «Історія світової музики», «Історія вокального мистецтва», «Педагогічна практика», «Концертно-виконавська практика»; диригування як творчий процес; тактування; читання партитур; історія диригентського фаху, диригент та його функції в музичному колективі); тактові розміри (зміст таких понять: такт, метр, ритм, темп; дводольні, тридольні, чотиридольні розміри; прості та складні розміри (поняття про 5, 6, 7, 9 та 12-дольні схеми диригування); диригентський апарат, діапазон диригентських жестів (засвоєння основної диригентської постави: положення корпусу, рук, голови; диригентські схеми й позиції показу фортепіано чи оркестру, різних груп хору, солістів; вертикальні та горизонтальні диригентські жести; вправи для звільнення окремих частин руки і всього диригентського апарату; відпрацювання координації рухів; амплітуда диригентських жестів і їх зміна залежно від динамічного звучання твору; Динаміка *f*, *mf*, *p*.); ауфтакт та його різновиди, показ початку та зняття звучання (прийоми вступу та закінчення; три моменти початку диригентського виконання: увага, дихання,

початок звучання; поняття про ауфтакт як підготовчий жест; прийом вступу – підготовка (ауфтакт) і саме закінчення звучання; різновиди ауфтакту; вивчення термінології);

– основні схеми диригування: основні принципи диригентських рухів, диригентська схема в тридольному розмірі, прийоми вступу та зняття на різні долі такту (структура долі: ауфтакт, «крапка», відбиття; співвідношення сильної та слабких долей; значення ауфтакту; затакт, тяжіння до сильної долі; вправи для відпрацювання зняття на різні долі такту); диригентська схема чотиридольного розміру (співвідношення сильної, відносно сильної та слабких долей у чотиридольній схемі; міждолевий ауфтакт); диригентська схема дводольного розміру (співвідношення сильної та слабкої долей у дводольному розмірі; різниця під час диригування на 2/4 та 4/4 *alla breve*; відмінність напрямку першої долі в малюнку дводольної схеми від три- та чотиридольної схеми; вивчення термінології);

– диригування творів у різних темпах: розмежування функцій рук (підготовчі вправи для реального відчуття незалежності кожної з рук; фіксування тривалостей лівою рукою з одночасним тактуванням правою; роль лівої та правої руки під час показу ритмічних різночитань у хорових партіях); фразування та музична драматургія твору (визначення кульмінацій місцевих і загальних; будова фрази, визначення її логічної вершини та рівномірний розподіл звучності на шляху до неї; способи виконання з допомогою диригентських жестів); диригування творів у розмірах 2/4, 3/4, 4/4 у помірному та помірно-швидкому темпах (вивчення термінології; прийоми виконання штрихів у творах: *legato*, *non legato*; усвідомлення різниці й виконання з допомогою диригентських жестів; відпрацювання диригентських жестів на творах у розмірах 2/4, 3/4, 4/4);

– показ штрихів у диригентських жестах, фермата: штрихи *legato*, *non legato* (плавний рух руки під час виконання штриха *legato*, м'яка крапка на гранях долей, відчуття «смичка» у руці; *non legato* – чітке відчуття крапки, пружність жесту); *staccato* в диригентському жесті (прийоми виконання штриха *staccato*; роль кисті в процесі відтворення штриха; відмінність у звуковеденні від *legato* та *non legato*); фермата, види фермат (фермата в середині та в кінці твору; знята та не знята фермата; фермата, що пов'язана з подальшим викладом (на цілому такті, на долі такту); вивчення термінології);

– перемінні розміри, динамічні нюанси: прості та складні перемінні розміри (чергування дводольного, тридольного та чотиридольного розмірів; акцентування сильних долей; підготовка та напрямок сильної долі під час зміни розміру й темпу); прийоми диригування творів із рухомою динамікою *crescendo*, *diminuendo* (прийоми підготовки показу раптової зміни динаміки *subito forte*, *subito piano*, *storzando*; зміна позиції, діапазону рук та амплітуди жесту);

– шестидольний розмір, п'ятидольний та інші складні розміри: вивчення шестидольного розміру (особливості диригентської схеми; диригування «на шість» і «на два»; визначення способу диригування залежно від темпу); диригування у швидких темпах, *Alla breve* (відпрацювання диригування у швидких темпах; *Alla breve*; чітка «крапка» у процесі розмежування долей такту); складні мішані розміри, принцип групування (п'ятидольний розмір; відмінності

тактування залежно від темпу; групування 2+3 та 3+2; диригування «на п'ять» і «на два»; несиметричність долей; семидольний розмір; групування 3+4 або 4+3; дев'ятидольний за тридольною схемою; дванадцятидольний за схемою на 4);

– показ зміни темпів у хорових творах: диригування творів зі зміною темпів (швидке прискорення темпу (*accelerando*); амплітуда диригентського жесту, зміна позиції, діапазону рук; темпи); диригування творів зі зміною темпів (продовження) (зміна темпів; темпи повільні, помірні та швидкі (*Grave*, *Largo*, *Lento*, *Adagio*, *Andante*, *Moderato*, *Allegro*, *Vivo*, *Presto*); зміна темпів (*piu mosso*, *meno mosso*, *accelerando*, *ritenuto*); прийоми й підготовка показу зміни).

Сучасні науковці, висвітлюючи проблеми вищої освіти, зазначають, що під час загальної, професійної, професійно-практичної підготовки здобувачів великого значення набуває самостійна робота, яка активізує розумову діяльність, сприяє індивідуалізації навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності та призводить до активної, творчої роботи на заняттях (Коркішко, & Коркішко, 2022).

Зауважимо, що, працюючи з теоретичним матеріалом, здобувачі поглиблюють, розширюють, систематизують і закріплюють знання, отримані під час занять (теоретичні основи диригування, схеми диригентських жестів, основні прийоми з техніки диригування, виконавські завдання, що покладаються на диригента під час виконання творів, спеціальну професійну термінологію; план аналізу хорової партитури тощо), напрацьовують і закріплюють практичні вміння та навички (показати ауфтакт, його різновиди, початок та зняття звучання, диригувати на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 і 12 долей, диригувати твори в простих, складних розмірах у межах програми, усувати напруження рук та корпусу, досягати координат рухів під час диригування, у диригентському жесті показати характер звуковедення (*legato*, *nonlegato*, *staccato*), раптові зміни динаміки, нюансування й агогіки, визначати та використовувати відповідні виконавські засоби музичної виразності під час репетиційної роботи над музичним твором, диригентським жестом розкрити художній зміст твору, заспівати будь-яку хорову партію творів, що вивчаються в класі диригування, планувати репетиційну роботу над музичним твором), формують навички *soft skills* (самостійність у процесі оволодіння навчальним матеріалом, вольові та лідерські якості, здатність до самоорганізації, творчості, оволодіння сучасною інформацією, використання інформаційних і комунікаційних технологій, готовність до самоосвіти тощо).

Так, матеріал, запропонований здобувачам для самостійного виконання (аналіз музичних творів, вивчення диригентської техніки через відео- та аудіоматеріали, практика вдома за допомогою уявного оркестру та метронома, запис власної роботи, практика з музичними творами, відвідування концертів, робота з іншими музикантами), допомагає відпрацюванню навичок гри, співу чи диригування, сприяє постійному пошуку інформації, творчому й особистісному спрямуванню роботи, самостійному розв'язуванню навчальних завдань, стимулюванню рефлексивних процесів, формуванню власної професійної думки й особистісній орієнтованості професійного розвитку тощо.

Вивчення дисципліни уможливорює сформувати в здобувачів: загальні (здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово; знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; уміння виявляти, ставити та

розв'язувати проблеми; здатність до пошуку, засвоєння та аналізу інформації з різних джерел; навички міжособистісної взаємодії; здатність бути критичним і самокритичним; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки й технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя) і спеціальні (здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності; здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції в процесі виконавської діяльності; здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва; здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва; здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності; здатність здійснювати диригентську діяльність; здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу; здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій; здатність оперувати професійною термінологією; здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності; здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків; здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності) компетентності (Освітня (освітньо-професійна) програма «Спів», 2024).

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведена аналітична робота уможливила підсумувати, що впровадження в освітній процес КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського» дисципліни «Основи диригування» спрямовано на підготовку бакалаврів музичного мистецтва до професійно-педагогічної діяльності, формування загальних і спеціальних компетентностей та здатностей застосовувати набуті знання та навички в процесі професійної діяльності, розв'язувати актуальні проблеми сьогодення в педагогічній науці.

Отже, навчальна дисципліна «Основи диригування» сприяє фундаменталізації знань, формуванню вмінь і навичок із техніки диригування для педагогічної та виконавської діяльності, ефективного проведення репетиційної роботи з музичним твором, наразі й диригентської компетентності, що надає конкурентних професійних переваг на ринку праці.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Коркішко, О., Коркішко, А. (2022). Навчальний курс «Теорія освітології» в системі професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*: зб. наук. праць /ДВНЗ «ДДПУ»; гол. ред. проф. Л.Г.Гаврілова. Слов'янськ: ДДПУ, (17 (1)). 86–97.

Освітня (освітньо-професійна) програма «Спів» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво» / КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського», 2024. URL: <https://fmm.knukim.edu.ua/images/otherimg/oppfiles/oppestrada.pdf>

Про вищу освіту: Закон України від 01.01.2014 р. (зі змінами від 08.01.2025 р. № 4186-IX). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2025, № 11–14, ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Пухальський, Т.Д. (2024). Самостійна робота здобувачів вищої освіти у класі хорového диригування: навч.-метод. посіб. для студентів спец. 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво) першого бакалаврського рівня вищої освіти. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Смирненський, В.М., Слюсаренко, О.В. (2024). Робоча програма навчальної дисципліни «Основи диригування» / КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». URL: <https://surl.li/pehle0>

Шумська, Л.Ю. (2017). Хорове диригування: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. та перероб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя.

REFERENCES

Korkishko, O., Korkishko, A. (2022). Navchalnyi kurs "Teoriia osvitolohii" v systemi profesiinoi pidhotovky zdobuvachiv tretoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity. Profesionalizm pedahoha: teoretichni y metodychni aspekty: zb. nauk. prats /DVNZ "DDPU"; hol. red. prof. L.H.Havrilova. Sloviansk: DDP, (17 (1)). 86–97 [in Ukrainian].

Osvitnia (osvitno-profesiina) prohrama "Spiv" pidhotovky zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 025 "Muzychne mystetstvo" / Komunalnyi zaklad vyshchoi osvity Kyivskoi oblasnoi rady "Akademiia mystetstv imeni Pavla Chubynskoho", 2024. URL: <https://fmm.knukim.edu.ua/images/otherimg/oppfiles/oppestrada.pdf> [in Ukrainian].

Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.01.2014 r. (zi zminamy vid 08.01.2025 r. № 4186-IX). Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2025, № 11–14, st. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

Pukhalskyi, T.D. (2024). Samostiina robota zdobuvachiv vyshchoi osvity u klasi khorovoho dyryhuvannia: navch.-metod. posib. dlia studentiv spets. 014 Serednia osvita (Mystetstvo. Muzychne mystetstvo) pershoho bakalavrskoho rivnia vyshchoi osvity. Kamianets-Podilskyi: Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohiiienka [in Ukrainian].

Smyrenskyi, V.M., Sliusarenko, O.V. (2024). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny "Osnovy dyryhuvannia" / Komunalnyi zaklad vyshchoi osvity Kyivskoi oblasnoi rady "Akademiia mystetstv imeni Pavla Chubynskoho". URL: <https://surl.li/pehle0> [in Ukrainian].

Shumska, L.Iu. (2017). Khorove dyryhuvannia: navch. posib. 2-he vyd., dopovn. ta pererob. Nizhyn: NDU im. M.Hoholia [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті зазначено, що одним із важливих напрямів системи вищої освіти в Україні, пріоритетним завданням національної освіти в процесі

культурно-мистецького розвитку суспільства на сучасному етапі є поліпшення якості підготовки фахівців нового покоління з виконавської та педагогічної діяльності в галузі вокального мистецтва. Констатовано, що професійному становленню здобувачів першого (бакалаврського) рівня, умінню розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, опануванню сукупністю художньо-естетичних знань із теорії, історії музики, традиційних та інноваційних технологій педагогічної майстерності та виконавства допомагає навчальна дисципліна «Основи диригування», метою якої є отримання здобувачами освіти необхідного обсягу знань і вмінь із техніки диригування, потрібних для їх доцільного застосування в майбутній педагогічній та виконавській діяльності; навичок здійснювати репетиційну роботу над музичним твором. Зазначено, що завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи диригування» є: навчити здобувачів освіти теоретичним знанням та практичним навичкам диригентської техніки; розуміти авторський задум вокального твору та його художню інтерпретацію, передачу змісту засобами диригентської техніки, спираючись на індивідуальне прочитання та традиції української виконавської школи. Наведено зміст навчальної дисципліни «Основи диригування», приклади завдань самостійної роботи для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю. Підкреслено значення самостійної роботи, яка активізує розумову діяльність, сприяє індивідуалізації навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності та призводить до активної, творчої роботи на заняттях. Наголошено, що означений курс сприяє фундаменталізації знань, формуванню умінь і навичок із техніки диригування для педагогічної та виконавської діяльності, ефективному проведенню репетиційної роботи з музичним твором, наразі й диригентської компетентності, що надає конкурентних професійних переваг на ринку праці.

Ключові слова: здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, навчальний курс «Основи диригування», фахівець музичного мистецтва, освітня (освітньо-професійна) програма.

УДК 37.015.31:33

ECONOMIC EDUCATION OF STUDENT YOUTH IN UKRAINE: BASIC CONCEPTS

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

Олександр Твердохліб

здобувач 3 курсу третього
(освітньо-наукового) рівня вищої
освіти освітньої програми
«Освітні, педагогічні науки»
E-mail: tverdokhlib.oleksandr@gmail.com
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Oleksandr Tverdokhlib

getter of the 3st year of the third
(educational and scientific) level of higher
education of the educational program
“Educational and Pedagogical Sciences”
E-mail: tverdokhlib.oleksandr@gmail.com
SHEI “Donbas State Pedagogical
University”, Ukraine